

Rapport från visning av arkeologisk undersökning av del av Öjaby gravfält 2024-07-09

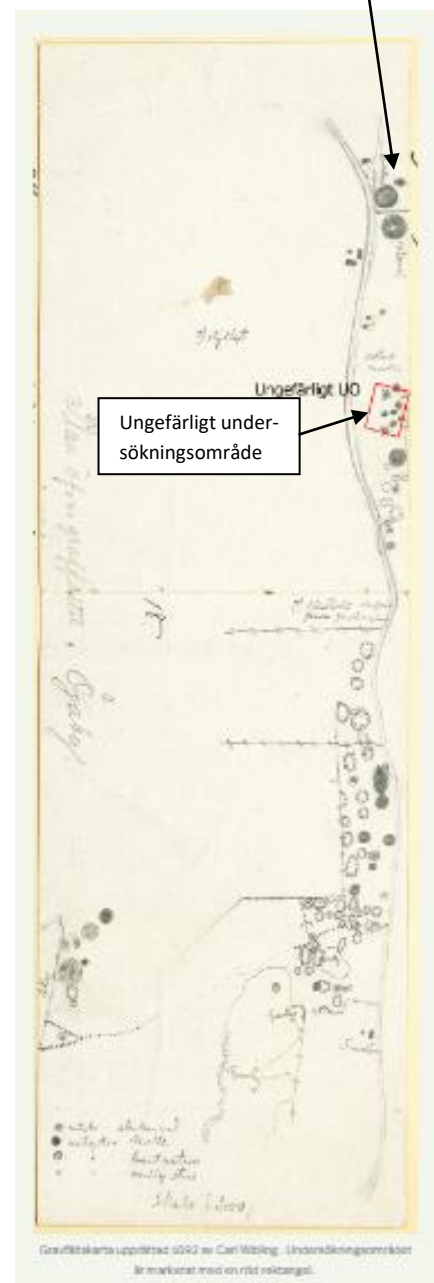
Fältundersökningen pågår som en slutundersökning 24/6-12/7 2024 under ledning av arkeolog Andreas Emilsson som inledde berättandet. Övriga arkeologer som presenterade undersökningen var Nicholas Nilsson och Tove Traneskog.

Det är ovanligt att här i länet få undersöka del av ett gravfält och anledningen är att nu ska byggas ett bostadshus här. Tomten ligger i norra delen av det ca 400 m långa gravfältet som ligger på båda sidor om Öjabyvägen och bedöms bestå av ett 90-tal gravar.

Det har länge varit känt och redan 1892 tecknade Carl Wibling en skiss över gravfältet där nuvarande kyrkan ligger i norr som en medeltida kyrklig anknytning till det gamla järnåldersgravfältet vilket breder ut sig söderut utefter vägen. Vägen är i sin tur mycket gammal (finns med i vårt digitala Vägmuseum) och har varit av betydelse för gravfältets lokalisering. En lantmäterikarta från laga skifte 1852 visar då inte många hus utefter Öjabyvägen. Idag kantas ju vägen av villor med trädgårdar och där ligger nu dessa gravar med flera resta stenar och stensättningar.

I själva **undersökningsområdet** ligger sju gravar och dessutom har man nu vid undersökningen upptäckt en till. Så här mycket hade man kartlagt vid förundersökning 2022:

Vid slutundersökningen har man nu gått på djupet i gravarna skikt för skikt ner till den sterila moränen. Graven A har en rak fyrkantig form och syns bara delvis då den fortsätter utanför exploateringsområdet.

Graven B är en liten kvadratisk grav som nästan är ihopsatt med närliggande gravar. Kanske fanns det en anledning till det – t.ex. släktband? Graven blev daterad redan vid förundersökningen till vikingatid. Man bedömer att gravfältet i huvudsak dateras till Vendel- och Vikingatid.

Gravarna C, D, F och G var runda stensättningar.

Den största graven E var man ännu inte färdig med. Den verkar ha delvis raka sidor. Ovanpå den graven har stått ett litet uthus, som nu är flyttat. I ett tämligen ytligt skikt har man här hittat en fin **flintspets** kanske från en dolk, vilket gör att man spekulerar över om graven kan ha en neolitisk grund? Vi får se.

Annars har de runda stensättningarna varit ganska olika och individuella vad gäller fynd och innehåll. Grav D hade i hela sin volym en mängd **brända ben** jämt spridda över hela ytan och djupet medan de övriga haft en koncentration av de brända benen i mitten. Osteologiska analyser kommer att genomföras för att skilja människoben från djurben, göra köns- och åldersbestämning osv. I grav D hittades också **två keramikkrärl** – ett stort som en mugg och ett något större. Det större var liksom stöttat av två förkolade träkubbar på var sida – kanske från likbålet. Krärlen hade inte beninnehåll utan var troligen nedsatta som gravgåvor. I denna grav hittades också **två järnknivsblad**. I grav G hittades 14 **pärlor** samlade i en depå, som möjligen kan ha tillförts graven något senare än vid den ursprungliga gravkonstruktionen då de låg samlade såsom i en senare gjord grop. De flesta

var glaspärlor i många olika färger, en var av bergkristall och en var kanske av bärnsten. En glaspärla var av en typ som kallas ögonpärla.

I grav C hittades också en glaspärla.

Man har också hittat fem **hängbrynen** utspridda i

olika gravar. Dessa har man i livet haft hängande i sitt bälte för att slipa knivar, nålar mm. De har ingen klar koppling till kön. De är ca 8-9 cm långa.

Själva konstruktionen av gravarna hade ofta lite större stenar i en kantkedja och sedan lite mindre stenar som fyllning i olika lager. Så här såg graven G:s kantkedja ut.

I flera gravar låg en större flat sten på olika sätt. Någon låg i den sterila moränen i botten utan någonting under och andra låg på andra sätt. Det spekulerades om en del varit resta stenar på graven i något skede eller haft någon annan funktion.

Vid förundersökningen har man med metall-detektor hittat en hel del mynt från 1800- tidigt 1900-tal i ytliga lager och man funderar på om det kan ha funnits någon sentida tradition att här lägga ner offer för något speciellt syfte? Stort tack för en spännande och levande presentation av undersökningen!

/ Rapportör Per André

